

20/10/95

עיון חל-אביב / אהרון סוכר

למה שלא נתפשט?

"שחקנים" הוא לא סרט גדול, אבל הקהל לא הרגיש שמישהו בזבז את זמנו בתואנות שווא שהוא אמן. הבימוי של ניניו גדול בשני מספרים על הכתיבה של מיטלפונקט. ועוד שתי מלים: יעל הדר

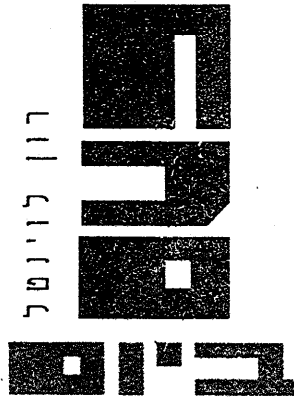
"שחקנים". במאי: רוני ניניו; תסריט: הלל מיטלפונקט; שחקנים: יעל הדר, רמי דיברגר, שמוליק סגל, אקי אבני, מלי עצמון, יואב הייט, מנשה נוי, אורלי בדרגובי אחת התופעות המעניינות, הראויות לעיון ומחקר בקולנוע הישראלי, היא כיצד נוצרת דעת קהל והסכמה ברנואית על סרט מסוים. למולי, "שחקנים" של רוני ניניו הצליח לעקוף אותי בכל הסיכונים, בכל הפסטיבלים ובכל ההקרנות המוקדמות. לכן הלכתי לראות אותו עם קהל חי בסוף השבוע שעבר ולא עם הקהל המת, שמרכיב את ממסד התיאטרון הקולנועי הלאומי.

בשורה התחתונה, הסרט הוא הפתעה גדולה. למה הפתעה, כי אמרו עליו כל מיני דברים, כמו למשל ששכנעו את הצלם או את ההפקה להוריד את הקרדיט של הצלם מהסרט. אז נתחיל מזה, ש"שחקנים" הוא יופי של סרט. לא סרט גדול, אבל סרט שהקהל החי שאני ראיתי פשוט נהנה ממנו ולא הרגיש שמישהו טרחה אותו ובזבז את זמנו בתואנות שווא שהוא אמן.

ההישג המפתיע של הסרט, דבר מאוד לא רגיל בקולנוע המקומי, שהבימוי עולה בשתי דרגות על רמת הכתיבה של הלל מיטלפונקט. בדרך כלל סרט ישראלי טוב הוא סרט שהביצוע שלו הצליח להגיע לרמה של התסריט, אם התסריט היה שווה משהו. ניניו יודע לחלוב את הסצנות שלו, שכמה מהן יפהפיות. עכשיו כשהסרט גמור, וברור שהיו לו בעיות עריכה, אפשר לראות שכמה מהסצנות הטובות קשורות בנוכחותה של שחקנית מצוינת בשם יעל הדר. זה גם חושף את חולשת הסרט. אילו היו ניניו ומיטלפונקט הופכים את אותה אוהה (יעל הדר), השחקנית השאפתנית שבקעה מתוך העולם החדרי, למובילה (ולמרכזת) של הפרויקט, היה להם סרט עוד הרבה יותר טוב ממה שיש להם.

זה בפירוש סרט עם הרכה התחלות בנייה טובות, אבל חלק גדול מהדירות ריקות. הסיבה: כמו שרק בסוף נחשפת הגיבורה של הסיפור, כך גם הנושא, ברובד העמוק יותר, נחשף כשכבר קצת מאוחר מדי. "שחקנים" הם בסופו של דבר מטאפורה למעמד החדש שנוצר בתל אביב, של מהגרי רים מהפריפריה שחלום ההצלחה והאתוס החדש הכרוך בו הם מרכז חייהם. הצלחה, שאפתנות רורסנית, נצחונם של דיקטטורים קטנים וכריזמטורים מטעם עצמם - כל תל אביבי שארוג בתוך המערכת מזהה את המוטיבים. והאמת שזה נושא חדש שלא טופל בצורה כזאת עד היום. זה מופיע בצורה עוברית ב"שירת הסירנה", יש משהו ב"עיניים גדולות" של אורי זוהר ו"הלהקה" של אבי נשר. אבל כאן בפירוש נחשף קוד חדש. הסתבקות, החבר'ה, המשפחה, הנאמנויות השונות - אפילו לאמנות - הכל הופך למשני. הקרייריסט האמיתי משליך את כל זה כמו שקי חול המכבידים על הכדור הפורח אל שמי האובך. התל אביביים.

ניניו ומיטלפונקט לא פיתחו מספיק את הסיפור סביב המוטיב הזה, ובסופו של דבר איזה טוב לב לא משכנע ביותר של היוצרים מציל את הדמויות מגורל אכזר. למעט סצינת הסיום שבה אוהה נוקסת את הצעד המיתולוגי של התיאטרון הישראלי - היא מתחילה להתפשט. אם יש שורה אחת בת אלמוות בתולדות התיאטרון העברי היא נמצאת ב"ליל העשרים" של יהושע סובול: "או כואו נתפ" שט"

● כדאי לראות את "שחקנים"

"שחקנים"

הסרט הישראלי החדש, שכבר שני־תיים מדברים על עשייתו, הוא סרט טוב ומפתיע. עולם התיאטרון הישראלי מקבל שם עדנה מחדשת, דווקא על ידי עולם הקולנוע, ושחקני קולנוע מוצל־חים שלנו מגלמים בנאמנות את הקול־גות מהתיאטרון. שיטת העריכה מזכירה לי את "כל הג'אז הזה". פתאום קופצים מפה לשם, מונולוגים פרונטליים למצלמה, סיפורים שאינם קשורים זה לזה, מין בלגן מאורגן. על פי הסרט אפשר לקבוע שזה לא כל כך קל להיות שחקן ישראלי. גם התשלום לא מי יודע מה. אקי אבני נמצא כאן, כבכל מקום, ולצדו איילה אשרוב ורבים אחרים, עם דגש על שחקנים חדשים שלבטח עוד נשמע עליהם. מהבחינה הזאת אכן מרח־פת כאן רוחו הטובה של "בלוז לחופש הגדול". רואים את הפוטנציאל של כמה פרצופים חדשים, ויודעים שבעוד כמה שנים כולם יהיו מוכרים ולמעלה מזה.

מדוע אהבתי את "השחקנים" ?

אקדמה

ונתחיל מן הקריטריון הפרימיטיבי שרכשתי לעצמי כדי עמל לאמר:

אם אני הולך לסרט ולאורך השעה-וחצי מתגרד באפלה ולא בשל גרדת חלילה אלא בשל שאין לי דבר טוב מזה לעשותו בחושך הפומבי להוציא, כמובן, את האפשרות הקיצונית של לקום וללכת באמצע, מה שעשוי להתפרש כהפגנה קיצונית מדי של רגשות, שאותם ודאי שסרט גרוע זה לא עורר, הרי שכבר הבעתי, אם גם בשתיקה, את דעתי די והותר.

אבל אם קרה המקרה, הטוב הנדיר והמבורך, ששכחתי את עצמי, את האולם ואת כל מה שאופף אותי ובדרך פלא הייתי גם אני לעוד אחד בתוך ההווייה שעל המסך, הרי שזה סרט טוב, וככזה מה לנו כי ניטפל לקטנות ולזוטות כמו הצילום והעריכה והתסריט והבימוי והסאונד והקסט ועבודת המעבדות וכיוצא באלה פרטים שאין בכוחם לסתור אלא דוקא להיפך, לאשר ולאשרר, את הכלל השני של תורת הגשטאלט - השלם שווה יותר מסכום חלקיו - שגם הוא אינו מתקיים, אלא באותם מקרים שבהם השלם שווה הרבה מאד.

סיום

ולאחר אקדמה זו דומני כי אחטא לאמת אם לא אומר שמזמן לא נהניתי מסרט קולנוע כפי שנהניתי מן הסרט "השחקנים".

סריטה ול' וניג' לאחר בכורת "השחקנים" בסינמטק

מרת קאונמן.

שחקנים ACTORS

רוני ניניו

Ron

ישראל 1995

הפקה: דוד טור, ריקי שלח

תסריט: הלל מיטלפונקט

צלום: אבי מוסל

עריכה: נועם וייסמן

מוסיקה: שמוליק נויפלד

עיצוב אמנותי: איקי צחר

משחק: יעל חזר, רמי הויברגר, אקי אבני,

נבו קמחי, יואב הייט, איילה

אשרוב, טלי עצמון, שמוליק סגל,

יצחק חזקיה, יהודה אלמגור,

רוזינה קמבוס

92 דקות

עברית, תרגום לאנגלית

פרס וולגין • THE WOLGIN AWARD

19:45 13.7 208A

"שחקנים" הוא סיפורם של בוגרי בית ספר למשחק. קבוצה צעירה, אופטימית ונמרצת, עומדת בפתחו של חלום גדול – להיות שחקני תיאטרון. שנים של עבודה מפרכת עומדות עתה בפני מימוש. אבל כאן פוגשים בוגרי המחזור, כל אחד בדרכו, את ההבדל המהותי בין החלום לבין המציאות הטופחת על פניהם. עולם התיאטרון מתגלה כשוחק, אכזרי, ובעיקר נטול זוהר.

עלילת הסרט נעה על פני כמה צירים ומתמקדת בכמה דמויות ברזמנית. אווה תעשה הכל כדי להגיע לאן שהיא רוצה, וכל המכות שתספוג לא ישברו אותה. שי, הכליכול של המחזור, זה שהכל בא לו בקלות, לומד פרק מאלף על החיים. נועם, הבמאי, רומס בדרכו לצמרת את כל מה שמריח ממסורת תיאטרון מפוארת: הכל אצלו קליפי, מהיר, שטחי, ו"מוכרי". גבי, המאמין בתיאטרון פוליטי לוחם, חולם על פרוייקט בעיירת פיתוח, ובו לקרייריסטים ולמלחכי הפנכה. וישנה גם רונה, אם חד-הורית ומוכשרת יותר מהאחרים, שאינה מוותרת למרות כל הקשיים והלחצים. בדרכה הרצינית והשיטתית היא תגיע למקומה הראוי. העלילה שזורה בסיפורים ובדמויות נוספות – שחקן מזדקן שמתקשה להסתגל לעידן החדש, שחקן כושל שמנסה להגשים את חלומות-ישלו באמצעות בנו, ועוד. לא כל הצעירים מצליחים לשרוד, ורק האור בעיני מי שלא נשרו יכול אולי להסביר מדוע בוחרים רבים להגשים את עצמם דווקא על במת התיאטרון.

SAH'KANIM

Israel 1995

Prod.: David Tur, Riki Shelach

Sc.: Hillel Mitelpunkt

Ph.: Avi Mussel

Music: Shmulik Noifeld

Art dir.: Iki Tsahar

W.: Yael Hadar, Rami Hoiberger, Aki Avni, Nevo Kimchi, Yoav Hite, Ayala Asherov, Tali Atzmon, Shmulik Segal, Itzhak Chizkiya, Yehuda Almagor, Rozina Cambos

92 minutes

Hebrew, English subtitles

Source: Actors Ltd., Tel Aviv

"Actors" is the story of theater graduates from a theatrical school, a young, optimistic and energetic group, about to reap the rewards of years of hard work. But now the graduates, each in their own way, learn that there is a world of difference between their dreams to become actors and harsh reality. The world of theater is disillusioning, cruel and unglamorous.

The plot develops along various tracks, focusing on a number of characters simultaneously. Eva will do anything to reach the top, and nothing will break her spirit. Shai, to whom everything comes easily, learns his lesson the hard way. Noam, the director, tramples underfoot anything reminiscent of the magnificent tradition of theater: for him everything must be fast, superficial and saleable. Gabi, who is into activist political theater, has his heart set on a project in a development town and despises the career-oriented. And there's Rona, a talented single mother who doesn't give up despite the hardships. She will make it in the end. Additional stories and characters are woven in – including an aging actor unable to adjust to the new era and an actor on the wane using his son to fulfil his dreams. Not everyone survives, and only the sparkle in the eyes of those who haven't dropped out may explain why youngsters choose the theater stage.